Kinkhoest - Integratie van de kinkhoest vaccinatie voor adolescenten en zwangeren in de praktijk

Haio: DE WIT Jan ,
Promotor: WENS Johan
Praktijkopleider:

Context: Sinds 2009 bestaat er een aanbeveling in verband met de vaccinatie voor kinkhoest voor zwangeren en de onmiddellijke omgeving van de neonaat. Volgens een lezing die ik bijwoonde twee jaar geleden, bleek deze richtlijn in de dagelijkse praktijk amper ingeburgerd. Ik wou hier iets aan veranderen en proberen de vaccinatie in onze praktijk te introduceren. Eveneens wou ik eens nagaan hoe er in de regio met deze aanbeveling werd omgegaan.

Onderzoeksvraag: Kunnen we door een eenvoudig ingrijpen, namelijk, het actief promoten van de kinkhoestvaccinatie bij zwangeren, door middel van het geven van informatiefolders, een voldoende hoge vaccinatiegraad bekomen in onze praktijk? Een tweede vraag is of jonge ouders in de regio het vaccin hebben gekregen. Indien dit zo was, wil ik graag weten wie dit vaccin heeft gegeven en wanneer. Eveneens wil ik weten wie hen de informatie heeft bezorgd.

Methode: We gaven elke patiënt die kwam consulteren een voorschrift voor Boostrix, en een bf-attest ter terugbetaling door het ziekenfonds indien dit voor hen van toepassing was. We noteerden de data van consultatie en de data van eventuele vaccinatie, net zoals geboortedata van de kinderen. Voor niet-zwangeren deden we hetzelfde. Op het consultatiebureau van Kind en Gezin stelde ik aan elk(e) ouder(paar) een vragenlijst voor waarin ik vroeg naar het eventuele moment van vaccinatie ten opzichte van de geboorte van hun laatste kind. Ik noteerde wie dit gedaan heeft, en ook wie hen de informatie had gegeven. Deze gegevens werden nadien verwerkt in excel.

Resultaten: Tijdens de registratieperiode ontving ik 13 patiënten tijdens hun zwangerschap. Bij het afsluiten van dit werk, werden er 7 kinderen geboren. In totaal ging dit over 13 personen. 7 personen(5 mannen, 4 vrouwen) werden tijdens de zwangerschap gevaccineerd. 2 personen (vaders) na de zwangerschap. 4 personen (3 vrouwen en 1 man) werden door de gynaecoloog gevaccineerd na de bevalling. 3 vrouwen deden dit op aanraden van de gynaecoloog pas na de zwangerschap. 6 zwangerschappen waren nog niet afgerond. Het ging hier over 11 personen (6 vrouwen, 5 mannen). 2 mannen lieten zich vaccineren tijdens de zwangerschap, hun 2 partners zullen zich, op aanraden van de gynaecoloog, pas na de bevalling laten vaccineren. 13 koppels kwamen consulteren met actieve zwangerschapswens, 13 vrouwen, 13 mannen. Hiervan hebben 3 koppels (3 mannen en 3 vrouwen) zich laten vaccineren. Nog 1 man en 1 vrouw, elk van een ander gezin, hebben zich ook reeds laten vaccineren. De enquete bij Kind en Gezin leerde dat bij 74 van de 157 kindcontacten de moeder zich heeft laten vaccineren. Bij 48 van deze vrouwen was ook de vader gevaccineerd. 86,5% van deze vrouwen werd na de bevalling gevaccineerd, 58% van de vaders werd tijdens de zwangerschap gevaccineerd. 37% werd gevaccineerd door de huisarts, de overige vaccinaties werden door de gynaecoloog gedaan. 90% van de vaccinaties bij de vrouwen na de zwangerschap werden door de gynaecoloog gedaan. Bij de mannen werd 71% van de vaccinaties tijdens de zwangerschap gevaccineerd door de huisarts, 90% van de vaccinaties na de zwangerschap werden ook door de huisarts gedaan.

Conclusie: Van alle zwangerschappen die voltooid werden tijdens de registratieperiode, werden uiteindelijk alle partners gevaccineerd. Bij 6 van de 13 personen werd dit echter pas gedaan na de zwangerschap. 3 vrouwen deden dit op aanraden van de gynaecoloog, de drie andere personen

waren niet meer op consultatie gekomen voor hun vaccin. Bij de onvoltooide zwangerschappen hebben 2 van de 5 toekomstige vaders zich reeds laten vaccineren. Hun twee partners zullen dit pas laten toedienen in het ziekenhuis, ook hier op aanraden van de gynaecoloog. We zagen dat bij de meeste mensen de wil tot vaccinatie er wel was, maar dat deze soms niet werd gedeeld door de gynaecoloog. Deze liet in sommige gevallen liever geen vaccinaties zetten tijdens de zwangerschap. Van de onvoltooide zwangerschappen is nog niet iedereen gevaccineerd, maar enkelen zaten nog maar in het eerste trimester van hun zwangerschap, en aangezien eventuele vaccinatie wordt aangeraden tijdens het tweede trimester, kunnen deze cijfers moeilijk volledig ge?nterpreteerd worden. Een betere opkomst zou kunnen bekomen worden door het actief terugroepen van patiënten, of door het voorradig hebben van het Boostrix vaccin. Dit laatste is echter praktisch niet mogelijk, gezien de beperkingen in de regels van vaccinnet. Het eerste zou een mogelijkheid zijn, maar werd niet uitgeprobeerd in dit werk. In de regio zien we dat vooral sinds 2011 zeer veel jonge ouders gevaccineerd zijn. Dit komt vooral omdat er sindsdien een campagne in het naburige ziekenhuis loopt om pas bevallen moeders te vaccineren. We zien dat sinds 2009 ongeveer 47% van de moeders zich heeft laten vaccineren, tegen 32% van de partners. We zien dat de vrouwen in meer dan 86% van de gevallen zijn gevaccineerd na de bevalling, en dat in 90% van de gevallen door de gynaecoloog. Ondanks het feit dat vaccinatie tijdens de zwangerschap ondertussen veilig is gebleken en bovendien een actieve bescherming biedt voor de neonaat, blijven de gynaecologen terughouden en vaccineren deze laatste vooral net na de bevalling. Vele partners worden door de gynaecoloog naar de huisarts gestuurd voor vaccinatie. Dit gebeurt in ongeveer 50% van de gevallen tijdens de zwangerschap. Ook na de bevalling wordt 71% van de vaccins gezet door de huisarts. In de regio wordt in 79% van de gevallen de informatie verstrekt door de gynaecoloog. Amper 2% van de ouderparen gaven aan dat hun huisarts hen had ingelicht in verband met deze vaccinatie. Hoewel dit advies reeds verschenen is in 2009, blijkt dit in vele gevallen niet tot bij de patiënten te komen. Een oorzaak zou kunnen zijn dat de informatie werd verstrekt tijdens het eerste gynaecologische consult, zonder dat hiervoor eerst een huisarts werd geraadpleegd. Een andere reden zou kunnen zijn dat de huisartsen in de regio onvoldoende op de hoogte zijn. Bij navraag in de regio bleken inderdaad slechts 3 collega?s op de hoogte te zijn van deze aanbeveling. Hiervan probeerde 1 iemand dit actief toe te passen, de andere collega?s vaccineerden indien patiënten werden doorverwezen door de gynaecoloog. Eventueel zou een (betere) informatie-campagne voor de huisartsen een oplossing kunnen zijn voor dit probleem.